

Miért vagyok rosszkedvű?

Meglehetősen hisztérikus hangulat uralkodik mind az anyaországban, mind itt Szerbiában, nem hiszem tehát, hogy nagy feltűnést keltett volna a hír, miszerint a Forum Könyvkiadó Közvállalat igazgatóbizottságának az élére Kasza József közgazdászt, a VMSZ elnökét, az ország volt kormányfő-helyettesét nevezte ki a tartományi parlament. Érdekes döntés. A pártvezérnek vannak már tapasztalatai, ami egy igazgatóbizottság irányítását illeti, hiszen pillanatnyilag is a Vajdasági Vizek Közvállalat tanácsának az élén áll. Nem sütöm el az olcsó poént, hogy talán azért, mert úgy érezték: ő lesz az, aki tiszta vizet önt a pohárba. Mivel itt eurós milliókról van szó, lehet, hogy indokolt is közgazdászt kinevezni erre a posztra. Közgazdász, vízgazdász, nem értek hozzá. Feltételezem, hogy Kasza József úr jó közgazdász, hiszen egy banknak is az igazgatója. Mintha egy kicsit mégis túl sok lenne egy emberre ennyi felelősséget ráruházni. Végül még majd összeroppan.

Én Kasza József urat nem ösmerem. Fogalmam sincs, ki fia-borja, családi állapotáról sem tudok semmit, a pártvezéri idők előtti múltjáról még annyit sem, és a hirtelen meggazdagodásáról szóló pletykákban sem mélyedtem el soha, melyek polgármestersége idejére esnek. A VMSZ ténykedéséről van véleményem, mely nem mindig a leghízelgőbb, de higgyék el, kedves hallgatók, a legnagyobb megértéssel igyekszem a helyzetet elemezni. Nem kétséges ugyanis, hogy az igazgatóbizottság elnöki helye a VMSZ-t illeti meg, mint a legerősebb magyar pártot. Az sem kétséges, hogy a könyvkiadás egyre inkább gazdasági kérdés is, tehát ilyen szempontból is meg kell vizsgálni a kiadó működését, de alapjában véve az mégis másról szól. Szerkesztés-politikáról, művészetről, irodalomról, tudományról, szellemi értékek mentéséről, megőrzéséről. A helyzet szkizofrén, az igazgatóbizottság elnökének a szava, aki egyben még pártvezér is, nyilvánvalóan döntő lehet minden fontos kérdésben, miközben Kasza Józsefnek, a civilnek a véleménye érdektelen, nem számít, irreleváns. Lehetséges, hogy elnökünk nagy irodalombarát, és Branyó- vagy Varga Zoltán-regényekkel a kezében alszik el, de semmiképpen sincsen jogosítványa beleszólni, például a *Híd* vagy a *Létünk* szerkesztéspon-

litikájába, mivel tekintélyét más területeken szerezte, és nem a kultúrában. Hiába a címek, kinevezések, kívülálló ő, outsider.

Mi ennek a furcsa kinevezésnek az üzenete tehát? Miért nem ajánlott a VMSZ valaki hozzáértőbbet, kompetensebbet erre a helyre? Attól félek, a válasz erre eléggé egyértelmű. Hátrább az agyarakkal, mondja Kasza, hátrább azzal a nagy alkotói szabadsággal és értelmiségi önállósággal, művész urak, mert itt én vagyok a gazda.

Mégsem lehet azért olyan nagy olvasó tehát az elnök úr, különben tudná, hogy a művésztábor nehezen viseli el az ilyen megaláztatást, és mindig megtalálja a módját, hogy mint az angolna, kicsússzon a hatalom markainak a szorításából. De addig az, mármint a hatalom, sajnos, felbecsülhetetlen károkat tehet. Ezért vagyok rosszkedvű.

Elhangzott az Újvidéki Rádió Szempont című műsorában, 2006. október 3-án

Mi történik?

Megjött a *Színház* című folyóirat legújabb száma. Az októberi, melyből – mint évtizedek óta mindig – a Színikritikusok Díja eredményeit tudhatjuk meg. S melyben, mint évek óta, itteni kritikusként azt is figyelem/keresem, a vajdaságiak közül kik s hányszor bukkannak fel a különböző kategóriákban. Az utóbbi években jóleső érzéssel olvastam a kritikusok díjazásra tett javaslatait: gyakran fordultak elő vajdasági előadáscímek, színész-, rendezőnevek Szabadkáról is, Újvidékről is. Az utóbbi két évben, kivált a most értékelt 2005/2006-os évad esetében változott a helyzet. Kevesebb név fordul elő, és kisebb előadásoként a szóródás. Lényegében mindkét évadban csak egy-egy produkció váltott ki kritikusi elismerést. A 2004/2005-ös évadban a szabadkai *Murlin Murlo* dominált, bár az újvidéki *Dzsungel könyve* sem maradt észrevétlen. Az utóbbi szezonban viszont még inkább szűkült a kör. A szabadkai *Záróra* zenés/szórakoztató előadásaként kapott öt szavazatot, egy kritikus az előadás díszletét tervező Szilágyi Nándort is díjra nevezte. A legígéretesebb pályakezdő kategóriában kétszer találkozunk Pálfi Ervin, egyszer pedig Elor Emina nevével. Kevés? Az előbbi évadokhoz képest – kevés. (GL)